

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี

The Management of Cultural Attraction in the Taladphlu Community of Thonburi District

มณีวรรณ ชาทวนิช
มหาวิทยาลัยสยาม

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบครึ่งวันและเต็มวัน และเพื่อจัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนตลาดพลู และได้พบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 4 ชิ้น ได้แก่ แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว และแบบสอบถาม การทำ Focus Group การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคณะผู้วิจัย ได้รวบรวมข้อมูลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวท้องถิ่นของชุมชนย่านตลาดพลู นำมาเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยพบว่าตลาดพลูเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวแบบครึ่งวันมากที่สุด เส้นทางท่องเที่ยวที่ทดลองทั้งสองเส้นทางนั้นเป็นเส้นทางแบบเดินทางเดียว โดยยึดหลักในเรื่องของในเชิงประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้จัดทำแผนที่สำหรับการท่องเที่ยวโดยการกำหนดจุดการท่องเที่ยวที่น่าสนใจลงไปในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกที่จะเดินทางท่องเที่ยวในตลาดพลู ซึ่งการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เป็นแนวความคิดในเรื่องของการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า (Walking Street) ซึ่งในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สมบูรณ์ได้นั้นจำเป็นต้องมีการร่วมมือกันของทุกฝ่ายจึงจะสามารถประสบความสำเร็จได้ อีกทั้งยังต้องแก้ปัญหาในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวโดยส่งเสริมให้เกิดความน่าสนใจ เช่นการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป

คำสำคัญ : แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ABSTRACT

This research titled, The Management of Cultural Attraction in the Taladphlu Community of Thonburi District, has the following aims : To survey the cultural attraction in Taladphlu study the feasibility of in order to organize a full day or half day tour at the mentioned area. In addition, to make a route map of tourism management of the different tourist destinations of the area.

The research was carried out by using a resources audit form, a questionnaires, focus groups meeting and in-depth interviews. The results of the evaluation of the tourist attractions of the Taladphlu community were linked with all tourist attraction routes , Moreover, the half-day tuor was best suitable for Taladphlu .Two routes of half -day tour were conducted. One route was a historical tour, the other was the culture- architectural tour.

The route maps had clear landmark of the most interesting and attractive places which could help tourists find their ways around with ease and comfort. This type of route maps was conducted with the walking street concept.

In order to make this tours and co-operation successful, all the within the community needed Problems have to be solved and also,these tourist destinations have to be promoted through brochures, leaflets, advertisement and other materials

KEYWORDS : Cultural Attraction

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นที่สุดกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ ที่ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่าย อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกโดยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมรวมทั้งสามารถนำรายได้กลับเข้าสู่ประเทศได้อย่างรวดเร็ว

ถึงแม้ว่ารายได้จากการท่องเที่ยวจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่การขยายตัวทางการท่องเที่ยวกลับไม่พัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ตั้งแต่ในอดีต อาทิ ปัญหาเส้นทางการคมนาคม สิ่งแวดล้อม การจัดการการท่องเที่ยว การปรับภูมิทัศน์ ระบบสาธารณูปโภค ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัยรวมถึงด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตของผู้คนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนมิติทางจิตวิญญาณ จึงส่งผลให้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอดีตนั้นก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบและต้นทุนทางการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยหลังจากรัฐบาลได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นจนกลายเป็นรายได้ที่สำคัญ มีผลให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยขาดการเอาใจใส่ ดูแลสิ่งแวดล้อมจึงทำให้ต้องเริ่มปรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวของประเทศไทยจำเป็นต้องมุ่งเน้นไปในเรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อช่วยสร้างงานและรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ จากการศึกษาที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้เสนอแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว

ปี 2547 - 2551 โดยกำหนดวิสัยทัศน์การดำเนินงานมุ่งส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชียภายในปี 2551 ในขณะที่เดียวกันมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่มีคุณภาพเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือ แหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศควบคู่กับการฟื้นฟู พัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้สืบทอดต่อเนื่อง อย่างยั่งยืนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสร้างงานสร้างอาชีพรวมถึงเป็นแหล่งนันทนาการที่ช่วยพัฒนาชีวิต (ททท. 2545 : 1) รวมทั้งความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ปัจจุบันการท่องเที่ยวจัดเป็นวาระแห่งชาติ (National agenda) คณะผู้วิจัยจึงศึกษาและนำเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร เพื่อผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวในเมืองการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนทำให้สามารถพัฒนาทุนทางสังคมให้ดียิ่งขึ้น สามารถพลิกฟื้นวัฒนธรรมและร่องรอยความเจริญในอดีตเพื่อปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกความหวงแหนทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ชุมชนของตนเองอาศัยอยู่ นำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย มีระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีแหล่งท่องเที่ยวประเทศที่หลากหลายทั้งทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ซึ่งได้รับความนิยมทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่าง กรุงเทพมหานครมีนโยบายด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยยุทธศาสตร์ที่เป็นนโยบายด้านสถาปัตยกรรมมุ่งประเด็นการสร้างกลไกความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้ประชาชนและเยาวชนให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย รวมทั้งผลักดันให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม กล่าวคือการอนุรักษ์อาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้ลูกหลาน และนักท่องเที่ยวได้ชม จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแนวใหม่ของกรุงเทพฯพบว่ากรุงเทพมหานคร ใช้ระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ ใช้หลักการมีส่วนร่วม สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเพื่อการสร้างสรรคงานพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาตามความต้องการของชาวกรุงเทพฯ โดยบริหารงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้เลือกชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่จะทำการศึกษา เนื่องจากในชุมชนตลาดพลูมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ตลาดพลูได้ชื่อเป็นศูนย์กลางการค้าขายหามากพลูของกรุงเทพมหานครตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ เดิมตลาดขายหามากพลูตั้งเรียงรายอยู่บริเวณริมฝั่งคลองบางหลวง ตั้งแต่วัดราชคฤห์ไปจรดวัดอินทาราม ลึกเข้าไปด้านหลังวัด (ปัจจุบันคือด้านหน้าวัดซึ่งติดกับถนนเทอดไท) ในอดีตเป็นพื้นที่สวนพลูสวนหามากของชาวจีนแหล่งใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวลัดเลาะ ไปตามถนนเลียบริมแม่น้ำข้างวัด จะเห็นอาคารพาณิชย์บ้านเรือนที่อยู่อาศัยแบบจีนที่มีลวดลายปูนปั้น กับลายไม้ฉลุประดับหลังเหลื่อให้เห็นอยู่บ้าง แต่น่าเสียดายที่ประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความรู้และการจัดการทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากมายที่ถูกละเลยซึ่งมีคนจำนวนมากไม่รู้จักของดีฝั่งธนบุรีและความสำคัญของชุมชนในย่านนี้ อีกทั้งยังไม่มีจัดการในเรื่องของเส้นทางท่องเที่ยวแบบการเดินเท้า (Walking Street) โดยขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณนี้เท่าที่ควร ดังสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ชุมชนได้ค้นพบแนวทางในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนตลาดพลู เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบครึ่งวันและเต็มวัน เพื่อจัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนตลาดพลู และเพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคร่วมข้อเสนอนะเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ชุมชนตลาดพลูสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ผลการวิจัยสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้

แผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชนตลาดพลู

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยแบ่งประเภทเครื่องมือได้ดังนี้ เครื่องมือเชิงคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยการทำ Focus Group แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสังเกตการณ์เครื่องมือเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งขอบเขตของการวิจัยและการนิยามปฏิบัติการ โดยการใช้คำถามปลายปิด (Close-ended question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended question) โดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 200 คน คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแต่ละชนิด ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม นำมาวิเคราะห์และประมวลผล ดังนี้ การทำ Focus Group จัดกระทำ 2 ครั้ง โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมในแต่ละครั้ง 15 คน เพื่อวางแผนการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวแบบเต็มวันและแบบครึ่งวันตามลำดับ ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขต ข้าราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พระสงฆ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้นำทางด้านศาสนา ผู้นำชุมชน เพื่อวางกรอบนโยบายการท่องเที่ยวร่วมกัน ข้อมูลจากแบบสังเกตการณ์ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกของ

คณะผู้วิจัยโดยตรง การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสังเกตการณ์ที่มีเค้าโครงกำหนดไว้ล่วงหน้า (Structed observation) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางเพื่อการสังเกตการณ์เกี่ยวกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี และคุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา การบริหารและการจัดการ รวมทั้งสังเกตการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource audit) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทางสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Oxford Brookes ของประเทศอังกฤษจัดทำขึ้นมาเพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แล้วได้นำมาสรุปตามประเด็นเนื้อหาจากการสังเกตในภาพรวม ซึ่งในการหาความเป็นไปได้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้น ใช้การประเมินด้วย 10 ความต้องการพื้นฐาน (10 Needs Basic) ได้แก่ ป้ายบอกทาง สิ่งบ่งชี้จุดท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว สุขภาพ ร้านอาหารและร้านเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การสื่อความหมาย การกำหนดเส้นทางเดิน มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และป้ายข้อมูลโบราณสถาน หากมีตั้งแต่ 8 ข้อถือว่ามีศักยภาพสูง มี 5 ข้อเป็นศักยภาพปานกลาง และมีน้อยกว่า 5 ข้อเป็นศักยภาพต่ำตามลำดับ

การสรุปและอภิปรายผลจากการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี ซึ่งจะเป็นแนวทางให้กับเขต เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนในการจัดการ และการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยยึดหลักพื้นฐานการพัฒนาโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่นดังนี้

1. จากการประเมินการศึกษาข้อมูลผลการสำรวจ ทรัพยากรการท่องเที่ยวท้องถิ่นของชุมชนย่านตลาดพลู ผู้วิจัยพบทรัพยากรทางการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้ วัดอินทารามวรวิหาร สันติสถานของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ศาลาภิรมย์ภักดี ๑๓๑ (ศาลาท่าเรือเมล์ขาวโบราณ) บ้านโบราณชุดประตูดะเกียบ ตลาดเก่าวัดกลางเป็นตลาดค้าพลูเก่าแก่ที่สุดในกรุงเทพฯ (วัดจันทาราม) ร้านขายยาแผนไทยอายุ 100 กว่าปี ชื่ออินทรโอสถ วัดราชคฤห์วรวิหาร สิ่งที่น่าสนใจ มีพระพุทธรูปปางถวายพระเพลิง พระปรารักษ์บรรจุอัฐิพระยาพิชัย และยังมีเขามอภายในมีพระพุทธรูปท่าจำลอง โรงเจเซียงเซ่งตี้วมีอายุ 100 กว่าปี สถานีรถไฟตลาดพลู แหล่งรวมร้านอาหารขึ้นชื่อ ได้แก่ ร้านหมี่กรอบ ร. 5 ร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อเปื่อย ร้านข้าวหมูแดง หมูกรอบ ร้านขนมหวานตลาดพลู กุยซ่า หน้าโรงเจ ร้านขายน้ำใบบัวบก และงานวัดประจำปีวัดอินทารามวรวิหารจัดขึ้น จากการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยวด้วยแบบสังเกตการณ์

2. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตลาดพลู เขตธนบุรี โดยใช้การประเมินด้วย 10 ความต้องการพื้นฐาน (10 Needs Basic) ได้แก่ ป้ายบอกทาง สิ่งบ่งชี้จุดท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว สุขภาพ ร้านอาหารและร้านเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การสื่อความหมาย การกำหนดเส้นทางเดิน มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และป้ายข้อมูลโบราณสถาน หากมีตั้งแต่ 8 ข้อถือเป็นศักยภาพสูง มี 5 ข้อ เป็นศักยภาพปานกลาง มีน้อยกว่า 5 ข้อ เป็นศักยภาพต่ำ ดังนี้

- 2.1 วัดอินทาราม มีคุณภาพระดับสูง
- 2.2 ศาลาภิรมย์ภักดี ๑๓๑ และบ้านโบราณชุดประตูดะเกียบ มีคุณภาพระดับปานกลาง
- 2.3 ร้านขายยาอินทรโอสถ มีคุณภาพระดับต่ำ

- 2.4 วัดราชคฤห์ มีคุณภาพระดับสูง
- 2.5 โรงเจเซียงแข่งตีว ศาลเจ้าโหวเจี้ยหยี่อานีเย่เก็ง มีคุณภาพระดับปานกลาง
- 2.6 วัดโพธิ์นิมิตสถิตมหาสีมาราม มีคุณภาพระดับสูง
- 2.7 สถานิรตไฟตลาดพลู มีคุณภาพระดับปานกลาง

3. การจัด Focus Group คณะผู้วิจัยพบว่าตลาดพลูเหมาะสำหรับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบเต็มวัน และแบบครึ่งวัน ซึ่งสามารถจัดการท่องเที่ยวแบบ Walking Street ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทดลองเส้นทางโดยแบ่งเนื้อหาตามความหนาแน่นของสถานที่ท่องเที่ยว ทดลองกำหนดเวลาในการเดินทางในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแบบครึ่งวันจะเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด ในการทดสอบเส้นทางครั้งนี้ชุมชนยังมีส่วนร่วมน้อยมาก ในด้านความรู้ทางการท่องเที่ยวและด้านการจัดการแบบมีส่วนร่วมเนื่องจากมีความเป็นสังคมเมือง นอกจากนี้ การท่องเที่ยวย่านเก่าตลาดพลูไม่เพียงแต่เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่านั้นแต่คณะผู้วิจัยยังค้นพบเสน่ห์ของการท่องเที่ยวอีกรูปแบบจากการเข้าสัมผัสและพูดคุยกับชุมชนการท่องเที่ยวที่ค้นพบคือการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual tourism) ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ต้องอาศัยความเชื่อและแรงศรัทธาเป็นองค์ประกอบ ให้คนเกิดการเดินทางแสวงหา คณะผู้วิจัยเห็นว่ามันสามารถผสมกลมกลืนได้เป็นอย่างดีกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4. ข้อมูลผลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าประชาชนหลากหลายสาขาอาชีพต้องการให้มีการพัฒนา และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ในชุมชนนั้นยังขาดความเชื่อมโยงในเรื่องขององค์กรที่ให้การสนับสนุนในหลาย ๆ เรื่อง และปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งคือคนในชุมชนมองไม่เห็นถึงจุดขายทางการท่องเที่ยว ซึ่งหลาย ๆ ท่านได้ให้แง่คิดในการทำจุดเชื่อมต่อทางการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน ในส่วนของการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในย่านตลาดพลูได้เคยทดลองจัดทำขึ้นมาแล้วแต่กลับไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของเขตสันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะเลือกกลุ่มตัวอย่างผิด จึงทำให้การทดลองทำเส้นทางไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งหากต้องการให้ประสบความสำเร็จคงต้องหาแนวทางใหม่ในเรื่องของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอีกครั้ง

5. ข้อมูลผลจากการทำ Focus Group พบว่าในการทดลองทำเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผลจากการทดลองนั้นแบบครึ่งวันจะประสบความสำเร็จมากกว่าแบบเต็มวัน

5.1 รายละเอียดเส้นทางท่องเที่ยวที่แบ่งเป็นแบบเต็มวันดังนี้

- วัดอินทาราม ด้านหน้าพระอุโบสถวัดอินทารามมีอนุสาวรีย์ของสมเด็จพระเจ้าตากสิน บริเวณเจดีย์ทอง 2 องค์ซึ่งเป็นที่บรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระเจ้าตากสินและพระมเหสี
- ศาลาภิรมย์ภักดี ๑๓๑
- โบราณประตู่ตะเกียบ ตลาดวัดกลาง
- ร้านขายยาอินทรโอสถ
- วัดราชคฤห์รั้ววิหาร พระอุโบสถหลังเก่า พระปรารักษ์บรรจุอัฐิพระยาพิชัยดาบหัก วิหารพระปางถวายพระเพลิง เขมอ
- รับประทานอาหารกลางวันบริเวณสถานีรถไฟตลาดพลู เส้นทางท่องเที่ยวต่อไปคือการเดินเลียบทางรถไฟไปที่โรงเจเซียงแข่งตีว
- ศาลเจ้าโหวเจี้ยหยี่อานีเย่เก็ง (ศาลเจ้าพ่อเซียนโก้ว)

- วัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม เข้าแวะชมภาพจิตรกรรมฝาผนังที่แปลกแตกต่างบอกเล่าเรื่องราวานประเพณีมากกว่าชาดก

5.2 รายละเอียดเส้นทางท่องเที่ยววันนั้นแบ่งเป็นแบบครึ่งวันดังนี้

- วัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมารามเป็นจุดเริ่มต้นโดยเข้าแวะชมภาพจิตรกรรมฝาผนัง
- จากนั้นไปวัดอินทาราม ชมบริเวณด้านหน้าพระอุโบสถวัดอินทารามมีอนุสาวรีย์ของสมเด็จพระเจ้าตากสิน จากนั้นเดินท่องเที่ยวต่อบริเวณเจดีย์ทอง 2 องค์ซึ่งเป็นที่บรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระเจ้าตากสินและพระมเหสี

- ออกเดินต่อสู่ศาลาภิรมย์ภักดี ๑๓๑

- แวะชมบ้านโบราณประตูตะเกียบ เดินทางต่อโดยผ่านตลาดวัดกลาง

- แวะพักเหนี่ยวบริเวณหน้าร้านขายยาอินทรโอสถที่ชวนความแก่แก่ของร้านยาโบราณ

- จุดท่องเที่ยวต่อไป คือ วัดราชคฤห์วรวิหารซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น พระอุโบสถหลังเก่า พระปรางค์บรรจุอัฐิพระยาพิชัยดาบหัก วิหารพระปางถวายพระเพลิง และเขามอ

- จากนั้นแวะพักรับประทานอาหารกลางวันบริเวณสถานีรถไฟตลาดพลูที่มีอาหารให้เลือกมากมายหรืออาจเลือกรับประทานอาหารที่ร้านหมี่กรอบ ร.5 หรือจะเป็นครัวบางหลวง แวะซื้อของฝากเป็นขนมหวานแบบไทย ๆ

เส้นทางท่องเที่ยวที่ทดลองทั้งสองเส้นทางนั้นเป็นเส้นทางแบบเดินทางเดียว โดยยึดหลักในเรื่องของในเชิงประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม และคณะผู้วิจัยได้ทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนตลาดพลู

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในย่านตลาดพลูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีร้อยละ 63 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี มีร้อยละ 40.5 เฉลี่ย 31.23 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 13 ปี ส่วนอายุสูงสุด 70 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีร้อยละ 34.5 สถานภาพสมรสมีร้อยละ 48.5 อาชีพรับจ้างมีร้อยละ 46 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีร้อยละ 48 ไม่มีการทำอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีร้อยละ 80 ระยะเวลาที่อาศัยในย่านตลาดพลู อยู่ระหว่าง 3 - 10 ปี มีร้อยละ 48.5 ระยะเวลาที่อาศัยเฉลี่ย 16.35 ปี โดยอาศัยต่ำสุด 3 ปี อาศัยนานที่สุด 60 ปี

7. ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง มีร้อยละ 62.5 โดยมีค่าเฉลี่ยความรู้เท่ากับ 7.27

8. ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู พบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบเต็มวันในระดับมาก ร้อยละ 45.5 และจัดการท่องเที่ยวแบบครึ่งวันในระดับมาก ร้อยละ 46.5

9. ผลการศึกษาความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

9.1 ด้านการสำรวจและหาสาเหตุของปัญหา ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมสังเกตแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายภายในชุมชนในระดับมาก มีร้อยละ 49

9.2 ด้านการวางแผนและดำเนินการ ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสำนักงานเขต ในระดับมาก

มีร้อยละ 48 เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นมีลักษณะความเป็นอยู่ วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำ จึงมีความต้องการที่จะหารายได้เสริมนอกเหนือจากอาชีพหลัก ต้องการรวมกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ (ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ 2527 : 2) กล่าวว่า การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน

9.3 ด้านการจัดการ ประชาชนต้องการความร่วมมือกันภายในชุมชนและสนับสนุนให้ภาครัฐจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน ในระดับมาก มีร้อยละ 41.5 ซึ่งตรงกับแนวคิดของ (พจนานวนศรี 2546 : 20-22) ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนจนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ต้องเริ่มต้นจากชุมชนท้องถิ่น

9.4 ด้านมิติทางจิตวิญญาณ ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกแก่ท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในระดับมากที่สุด มีร้อยละ 42.5

9.5 ด้านบุคลากร ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการท้องถิ่นตรวจสอบพฤติกรรมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ในระดับมาก มีร้อยละ 43 จากเหตุผลนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์(Maslow)ในลำดับขั้นที่สามในเรื่องความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs and Security) ก็คือต้องการความมั่นคง ต้องการการป้องกันอันตรายจากการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเอารัดเอาเปรียบ

9.6 ด้านกิจกรรม ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบครึ่งวันและเต็มวัน ในระดับสูง มีร้อยละ 43 สอดคล้องกับมิติด้านสังคมและวัฒนธรรมของพจนานวนศรี (2546 : 20-22) กล่าวคือ เพื่อเพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้เท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว

9.7 ด้านการติดตามและประเมินผล ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการรับทราบการดำเนินกิจกรรมของชุมชน ติดตามและประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในระดับมาก มีร้อยละ 34

10. ผลการวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนตลาดพลู พบว่า ชุมชนมีปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย และอยากให้ภาครัฐเข้ามาดูแลด้านการท่องเที่ยวมากกว่ในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคที่คณะผู้วิจัยพบในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนตลาดพลูพบว่า ทุก ๆ บริเวณของตัวแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างสกปรก ขาดการดูแลรักษาซึ่งจุดนี้กรุงเทพมหานครควรลงมาดูแล มีการฝ่าฝืนกฎต่าง ๆ มากมาย จุดที่ห้ามจอดรถก็มีรถจอดเต็มไปหมดทำให้บดบังทัศนียภาพอันสวยงาม อีกทั้งขาดการเอาใจใส่ดูแลและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นไปที่เรื่องของวัดมากกว่ากิจกรรมด้านอื่น ๆ หากต้องการชมวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ จะต้องมีการประสานงานกับโรงเรียนบริเวณตลาดพลูเพื่อให้จัดกิจกรรมให้เช่น การดูการรำกระบี่กระบอง เป็นต้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวภายในชุมชนนั้นประสบปัญหาเนื่องจากมีลักษณะเป็นสังคมเมืองมากทำให้ขาดการประสานงานกันในหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าชุมชน ตลาดพลูมีชื่อด้านอาหารด้านขนมอยู่แล้ว หากต้องการให้การท่องเที่ยวเป็นที่น่าสนใจก็ควรจะต้องเชื่อมโยงเครือข่ายกับชุมชนอื่นที่มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อผลักดันให้การท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การจัดเส้นทางท่องเที่ยวระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดคือใช้เวลาเพียง 3 ชั่วโมงเท่านั้น และควรเป็นช่วงเช้าเพราะอากาศยังเย็นสบายอยู่ เพราะพฤติกรรมของคนโดยทั่วไปช่วงนี้ยังเป็นช่วงที่ร่างกายยังตื่นตัวอยู่

ปัญหาที่คณะผู้วิจัยพบในการทดลองเส้นทางคือสถานที่บางแห่งต้องมีการติดต่อล่วงหน้าถึงจะสามารถเข้าไปชมได้ เพราะฉะนั้นหากต้องจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบจริงจังต้องมีการประสานงานที่มีประสิทธิภาพกันข้อผิดพลาดและความผิดหวังของนักท่องเที่ยว ข้อดีที่นี้คือสามารถเที่ยวได้ทุกฤดูกาล อาจมีอุปสรรคเดือนเมษายนมากที่สุดเนื่องจากช่วงนั้นอากาศร้อนจัด

นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายของเส้นทางนี้ต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจในเรื่องของวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ นักเรียน นักศึกษา บุคคลที่ศึกษาด้านประวัติศาสตร์ และบุคคลที่สนใจ การที่เราจะสามารถจัดลำดับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวเองจำเป็นต้องมีพื้นฐานในด้านของข้อมูลการท่องเที่ยวบ้างเพื่อเพิ่มความสนุกสนานและความเข้าใจในการเที่ยวชม ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังขาดในเรื่องนี้อยู่

ส่วนในเรื่องการจัดการด้านสิ่งดึงดูดใจอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก วัด ตึกเก่า การบริการด้านอาหาร ตลาดพลูยังขาดในเรื่องของงานเทศกาลประเพณีที่ยังไม่โดดเด่นและคนส่วนใหญ่ไม่รู้จักเช่นงานเทศกาลงานไหว้เจ้าแม่กิมบ้อ เป็นต้น

พระอุโบสถวัดอินทาราม

เจดีย์ทองบรรจุพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าตากสินและพระมเหสี

การจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานของภาครัฐเข้ามารับผิดชอบโดยตรงสำหรับรับผิดชอบและประสานงานกับเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการจัดการเส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าทางการท่องเที่ยว ผู้ที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดคือชุมชนเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้สถาบันการอุดมศึกษาควรเห็นความสำคัญทางด้านวิชาการและสร้างเสริมวิสาหกิจชุมชนโดยการสนับสนุนให้เกิดงานวิจัย การจัดช่วงเวลาการท่องเที่ยวควรใช้เวลาไม่เกิน 3 ชั่วโมง โดยการจัดเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนตลาดพลูนั้นควรจัดเพียงแค่ครั้งวันจะเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวมากที่สุด การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์นั้นเหมาะสมดี แต่บางสถานที่ควรติดต่อล่วงหน้าและนัดหมายกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวก่อนเพื่อเป็นการรับประกันความผิดหวัง นักท่องเที่ยวจะสามารถเข้าชมได้ทุก ๆ สถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้จัดได้กำหนดเส้นทางไว้ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนตลาดพลูนั้น สามารถจัดกระทำได้ทุกฤดูกาลและขึ้นอยู่กับความสะดวกของหน่วยงานที่เข้าร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่นำจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ช่วงต้นฤดูหนาวประมาณปลายเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เนื่องจากอากาศช่วงนี้ค่อนข้างเริ่มเย็นสบาย ส่วนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงฤดูร้อนนั้นจะมีอุปสรรคมากเนื่องจากอากาศร้อนจัด และถ้าหากจัดในช่วงฤดูฝนก็จะมีอุปสรรคเช่นเดียวกัน เนื่องจากเส้นทางท่องเที่ยวนี้เป็นแบบการเดินทางชม (Walking Street) เนื่องจากมีฝนตกชุกการเที่ยวชมจึงไม่สะดวก แต่จากที่กล่าวมาแล้วก็สามารถจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นเพิ่มเติมได้ เช่น การท่องเที่ยวทางเรือ ซึ่งสอดคล้องกับ (สมภพ ชาตวนิช และคณะ 2554 : 43-49) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการจัดการรายการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณโดยเรือหางยาว วัดราชคฤห์ มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวภายในวัด และวัดอินทาราม มีการจัดสภาพภายในวัดที่เหมาะสม ทั้งระบบสาธารณูปโภค และห้องสุขา ที่มีจำนวนมาก และสถานที่ทั้งสองจัดเป็นสถานที่ที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน การจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบความสำเร็จหน่วยงานภาครัฐต้องเข้าร่วมมือกับชุมชน เพื่อจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ รวมถึงการจัดการประชาสัมพันธ์และกิจกรรมเพื่อให้สถาบันทางการศึกษาเข้าร่วมงาน การฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์สำหรับเจ้าของสถานที่ วัดแต่ละแห่งโดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและโรงเรียนในละแวกชุมชนเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับการท่องเที่ยว ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ รูปแบบต่าง ๆ ของสถาปัตยกรรม เรื่องเล่า นิทานพื้นบ้าน บุคคลสำคัญเกร็ดความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จะยิ่งจะเพิ่มพูนให้เส้นทางท่องเที่ยวมีคุณค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้นสถานที่ที่เป็นจุดดึงดูดทางการท่องเที่ยวต้องมีการเพิ่มงานเทศกาลและกิจกรรมในประจำปี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีสื่อแผนผัง แผนที่ จะยิ่งทำให้เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประสบความสำเร็จเร็วยิ่งขึ้น รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรจัดเป็นเส้นทางลักษณะเส้นทางวงจรบรรจบความต่อเนื่องของเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย แนวคิดการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบเดินเท้า (Walking Street) เป็นวิธีการท่องเที่ยวที่อิสระที่สุดและสะดวกสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ เพราะทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชน การเกาะกลุ่มของสถานที่ท่องเที่ยว บรรยากาศโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยว

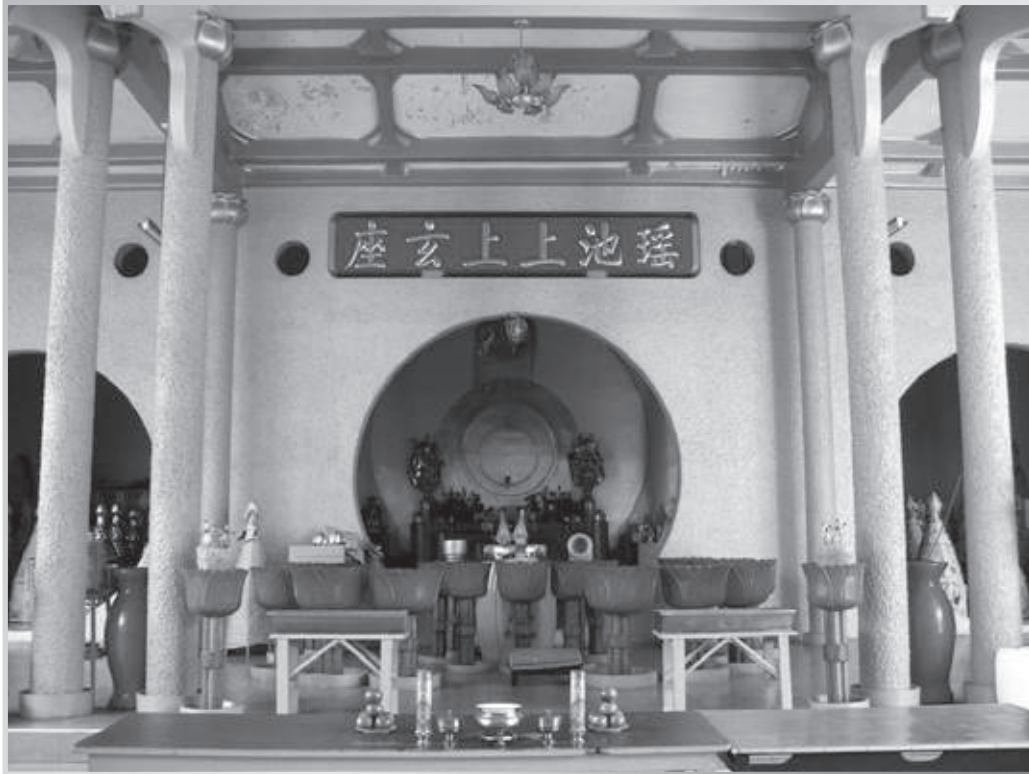
หลักมหาสิมาวัดโพธิ์นิมิตสถิตมหาสิมาราม และภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ

ศาลาทำเสด็จ ร.๕ บริเวณทำนน้ำภายในวัดโพธิ์นิมิตฯ

โรงเจเซียงเง่งตั่ว ซอยเทอดไท 21

เจ้าแม่กิมบ๊วย ภายในโรงเจเซียงเง่งตั่ว ซอยเทอดไท 21

ภาพสถานีรถไฟตลาดพลู

ภาพบริเวณชานชาลาสถานีรถไฟตลาดพลู

เขามอ และพระปรางค์บรมจุลธาตุพระยาพิชัยดาบหัก ภายในวัดราชคฤห์วรวิหาร

พระพุทธรูปปางถวายพระเพลิง ภายในวัดราชคฤห์วรวิหาร

บ้านโบราณชุดประตูตะเกียบ

ศาลาภิรมย์ภักดี ๑๓๑ บริเวณริมคลองบางหลวง

ศาลเจ้าโอวเจียหยี่อาเนี้ยเก็ง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ชุมชนย่านตลาดพลูสามารถนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวอื่นสามารถศึกษาและนำไปเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมของอาคาร บ้านเรือน และย่านประวัติศาสตร์ ชุมชนตลาดพลู และศึกษาความเป็นไปได้ในการอนุรักษ์ย่านเก่า เมืองประวัติศาสตร์

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (6 มกราคม 2547). ยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2547-2549. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนา งานการท่องเที่ยว.
กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). รายงานขั้นสุดท้ายแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. จังหวัดเพชรบุรี: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร. (2550). นโยบายกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ

1 ตุลาคม 2550, จาก <http://203.155.220.239/th/07project/policy05.php>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). รายงานฉบับสมบูรณ์แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากาการพิมพ์.

พจนา สวนศรี. (2546). โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: กองทุนแคนาดา ประจำประเทศไทย.

พวงร้อย กล่อมเกลี้ยง มนัสสวาส กุลวงศ์ และโชคชัย วงศ์ธานี. (2548). ประวัติศาสตร์ท่องเที่ยว

ถิ่นวิถีชีวิตย่านตลาดพลูจากคลองบางหลวงถึงคลองด่าน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วัดอินทารามคอตคอม. วัดอินทารามวรวิหาร. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2550, จาก <http://www.watintaram.com/watin.html>

เว็บวัดคอตเน็ต. วัดโพธิ์นิมิตร. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2550, จาก http://www.webwat.net/wat_view.php?sid=50

สมภพ ชาตวนิช และคณะ. (2554). การจัดรายการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณโดยเรือหางยาว. วารสารกระแสวัฒนธรรม ฉบับที่ 21 ปีที่ 12. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางกอกน้อย และสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2548). ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร.